

Kynning á European Retail Theft Barometer

European Retail Theft Barometer er rannsókn sem sýnir umfang og ástæður rýrnunar vegna þjófnaða og svika í smásöluverslunum í 25 Evrópulöndum. Þetta er í fimmta sinn sem rannsóknin er gerð og í fyrsta sinn sem Ísland er með í rannsókninni. Það er Centre for Retail Research í Bretlandi sem annast rannsóknina og hefur hún hlotið viðurkenningu um alla Evrópu.

1. Umfang rannsókna

European Theft Barometer nær til 25 Evrópulanda. 440 verslunarfyrirtæki tóku þátt í rannsókninni. Þáttökufyrirtækin reka alls 24.572 verslanir í Evrópu með samanlagðri ársveltu að upphæð 371.981 milljónir evra (næstum 28 billjónir kr.). Þátttakendur í íslenska hluta rannsóknarinnar reka 155 verslanir með samanlagðri veltu um 12,4 milljarða kr.

Rannsóknin fólst í því að sendur var út samræmdur spurningalisti til forsvarsmanna fyrirtækjanna. Rannsóknin náði til eftirtalinna fjögurra þátta: Þjófnaður viðskiptavina, þjófnaður starfsmanna, þjófnaður birgja og flutningaaðila og innri mistök verslunarinnar. Upphæðir miðast við útsöluverð vörunnar með virðisaukaskatti, þ.e. því verði sem fyrirtækið gerði ráð fyrir að viðskiptavinir greiddu fyrir vöruna.

Í rannsókninni er einnig áætlaður öryggiskostnaður verslunarinnar sem felst í öryggisbúnaði, öryggisvörslu og öðrum aðgerðum, auk þess sem áætlaður er samfélagslegur kostnaður sem felst m.a. í kostnaði lögreglu, félagsmálayfirvalda og dómsvalds.

Helstu niðurstöður

Rannsóknin sýnir að rýrnun vegna þjófnaða og glæpa í evrópskum verslunum hefur minnkað þriðja árið í röð. Minnkun á þessari tegund rýrnunar nam um 6,7% frá síðasta ári í heildina og hér á landi um 6,8%.

2,3 milljarðar í rýrnun á Íslandi

Rýrnunin hér á landi vegna þjófnaða og óþekktra mistaka er um 1,1% af veltu, sem nemur samtals um 1,8 milljörðum króna, skv. rannsókninni. Kostnaður sem íslenskrar verslanir verja til öryggiseftirlits er áætlaður 525 millj. kr. Samtals er því kostnaður verslana vegna rýrnunar og öryggismála 2.325 millj. kr. eða liðlega 8.000 kr. á hvern landsmann á ári. Hér hefur ekki verið talinn með samfélagslegur kostnaður (vegna lögreglu, dómsstóla o.fl.).

Rýrnunin hér á landi (1,1%) er heldur minni en að meðaltali í öllum þáttökulöndunum, eða 1,25%.

Starfsmannþjófnaður mestur hér – þjófnaður viðskiptavina minnstur

Ísland sker sig úr í rannsókninni hvað varðar hlutfall rýrnunar sem á sér stað vegna þjófnaðar starfsmanna. Hlutfall rýrnunar vegna þjófnaðar starfsmanna í íslenskum verslunum er 41,3% en að meðaltali í hinum 24 löndunum 29,9% (72% meira hér).

Ísland sker sig einnig úr hvað varðar þjófnaði viðskiptavina, en þar er hlutfallið mun lægra en í samanburðarlöndunum. Samkvæmt rannsókninni er hlutfall rýrnunar vegna þess sem viðskiptavinir stela hér á landi 39,1% en að meðaltali í hinum löndunum 29%.

Hins vegar er hlutfall rýrnunar vegna þess sem stolið er í aðfangakeðjunni og vegna innri mistaka verslunarinnar svipað og í samanburðarlöndunum. Hér er þessi samanburður sýndur:

Ástæða rýrnunar:	Ísland	Evrópa
Viðskiptavinir	39,10%	47,90%
Starfsmenn	41,30%	29%
Birgjar	7,40%	6,90%
Innri mistök	12,20%	16,20%

Mest stolið í sérvöruverslunum

Mestum verðmætum er stolið í fataverslunum, bygginga- og raftækjaverslunum og öðrum sérverslunum. Hins vegar er minna stolið úr dagvöruverslunum.

Minnkun á rýrnun undanfarin þrjú ár

Líklegt er að ástæður fyrir minnkun á rýrnun vegna þjófnaði í verslunum sé að meiri ráðstafanir eru gerðar í öryggis- og eftirlitsmálum. Þær aðgerðir sem algengastar eru til að sporna við þjófnaði úr verslunum er aukinn öryggisbúnaður, öryggisáætlanir innan verslunar, hugbúnaður til eftirlits, þjálfun starfsmanna og auknar öryggismerkingar á vörum.

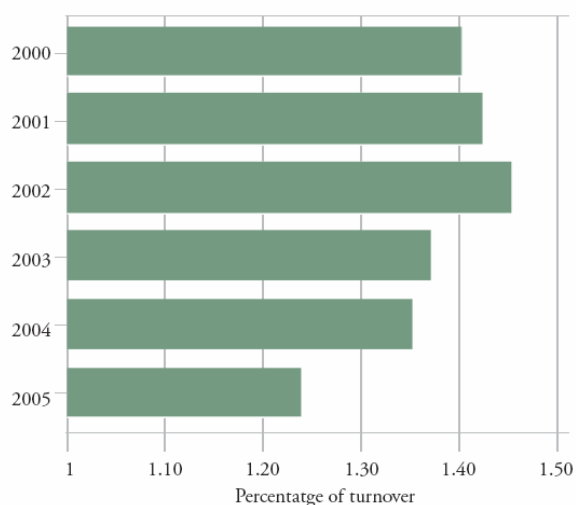
Nokkrar töflur úr European Retail Theft Barometer 2005

Shrinkage 2005

	Total Shrinkage 2005 (€ millions)	Shrinkage (as % of turnover)		percentage change 2004-5
		2005	2004	
Austria	429	0.95%	0.97%	-2.1%
Belgium/Luxembourg	1 052	1.26%	1.32%	-4.5%
Denmark	496	1.21%	1.31%	-7.6%
Finland	511	1.35%	1.42%	-4.9%
France	5 319	1.31%	1.40%	-6.4%
Germany	4 946	1.07%	1.16%	-7.8%
Greece	350	1.31%	1.41%	-7.1%
Iceland	27	1.10%	1.18%	-6.8%
Ireland	256	1.22%	1.34%	-9.0%
Italy	2 624	1.26%	1.36%	-7.4%
The Netherlands	893	1.22%	1.35%	-9.6%
Norway	521	1.29%	1.38%	-6.5%
Portugal	205	1.36%	1.41%	-3.5%
Spain	1 720	1.28%	1.36%	-5.9%
Sweden	745	1.29%	1.36%	-5.0%
Switzerland	524	0.89%	0.89%	0.0%
United Kingdom	5 918	1.38%	1.59%	-13.2%
Western Europe	26 536	1.24%	1.35%	-7.8%
Czech Republic	430	1.40%	1.38%	1.4%
Hungary	297	1.36%	1.31%	3.8%
Poland	1328	1.29%	1.34%	-3.7%
Slovakia	184	1.40%	1.30%	7.7%
Baltic States *	163	1.27%	1.05%	21.0%
Central Europe	2 402	1.32%	1.32%	0.0%
Total	28 938	1.25%	1.34%	-6.7%

(* Latvia, Estonia, Lithuania)

Shrinkage Figures W. Europe 2000-2005

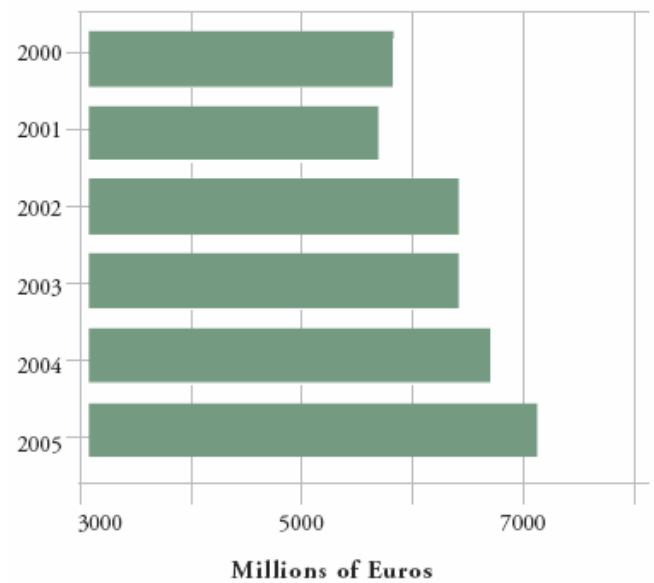
Sources of Retail Shrinkage 2005

	Customers	Staff	Suppliers	Internal Error
Austria	56.4%	25.7%	5.6%	12.3%
Belgium/Luxembourg	52.3%	28.1%	5.6%	14.0%
Denmark	48.3%	32.5%	6.2%	13.0%
Finland	48.0%	31.0%	9.0%	12.0%
France	49.4%	30.0%	6.5%	14.1%
Germany	54.0%	25.9%	5.8%	14.3%
Greece	58.0%	17.0%	7.0%	18.0%
Iceland	39.1%	41.3%	7.4%	12.2%
Ireland	47.3%	31.0%	7.2%	14.5%
Italy	50.4%	24.1%	9.9%	15.6%
The Netherlands	49.4%	31.0%	7.2%	12.4%
Norway	47.2%	32.0%	6.8%	14.0%
Portugal	55.0%	20.0%	8.4%	16.6%
Spain	51.5%	26.4%	7.6%	14.5%
Sweden	48.0%	29.0%	9.0%	14.0%
Switzerland	58.6%	23.8%	6.4%	11.2%
United Kingdom	44.8%	36.5%	4.4%	14.3%
Western Europe averages	49.9%	29.5%	6.4%	14.2%
<i>Average 2004</i>	<i>48.5%</i>	<i>28.4%</i>	<i>6.8%</i>	<i>16.3%</i>
Czech Republic	45.7%	32.0%	6.0%	16.3%
Hungary	42.6%	33.6%	7.8%	16.0%
Poland	40.5%	36.5%	7.0%	16.0%
Slovakia	41.5%	35.0%	7.5%	16.0%
Baltic States	44.8%	33.4%	6.8%	15.0%
Central Europe average	42.1%	35.0%	6.9%	16.0%
<i>Average 2004</i>	<i>41.6%</i>	<i>36.1%</i>	<i>6.8%</i>	<i>15.5%</i>
Average All Countries	49.2%	29.9%	6.5%	14.4%

Shrinkage as Percentage of Turnover by Kinds of Business

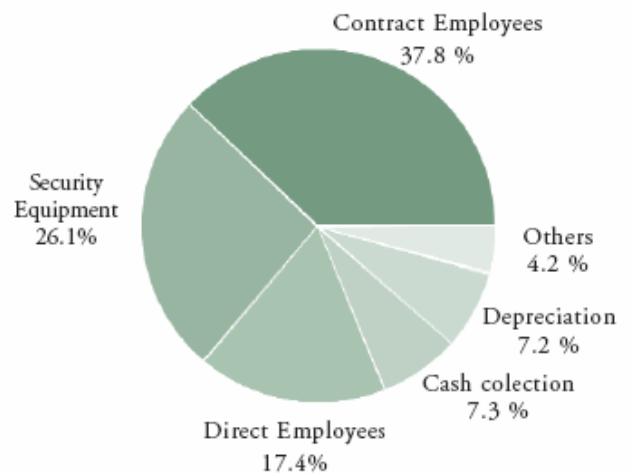
	2005	2004	Change
Food	0.96%	1.02%	-5.9%
- Supermarkets & Hypermarkets	0.79%	0.86%	-8.1%
- Food Specialists	1.45%	1.51%	-4.0%
General/discount Stores	0.74%	0.77%	-3.9%
Department stores	1.35%	1.49%	-9.4%
Clothing & Textiles	1.64%	1.70%	-3.5%
Electrical/video/music	1.23%	1.20%	2.5%
Hardware/DIY/furniture	1.37%	1.53%	-10.5%
Shoes & Leather	0.68%	0.62%	9.7%
Other non-food	1.69%	2.20%	-23.2%
Overall	1.25%	1.34%	-6.7%

Trends in Retail Security Spending Western Europe 2000-2005

Security Spending 2005

Security Spending € 7633 millions

Reasons for Lower Shrinkage

Proportions of retailers giving the following major reasons

